

Zbiór Orzeczeń

Sprawa C-411/15 P

**Timab Industries
i
Cie financière et de participations Roullier (CFPR)
przeciwko
Komisji Europejskiej**

Odwołanie – Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki – Europejski rynek fosforanów do pokarmów dla zwierząt – Przydzielanie wielkości sprzedaży, uzgadnianie cen i warunków sprzedaży oraz wymiana szczególnie chronionych informacji handlowych – Wycofanie się skarżących z postępowania ugodowego – Nieograniczone prawo orzekania – Ochrona uzasadnionych oczekiwań i równości traktowania – Rozsądny czas trwania postępowania

Streszczenie – wyrok Trybunału (dziesiąta izba) z dnia 12 stycznia 2017 r.

- 1. Postępowanie sądowe – Ustny etap postępowania – Otwarcie na nowo – Przesłanki*
(statut Trybunału Sprawiedliwości, art. 23; regulaminu postępowania przed Trybunałem, art. 83)
- 2. Odwołanie – Zarzuty – Kontrola oceny dowodów przez Trybunał – Wykluczenie, z wyjątkiem przypadku ich przeinaczenia – Kontrola poszanowania ogólnych zasad prawa i zasad mających zastosowanie w odniesieniu do dowodów*
(art. 256 TFUE; statut Trybunału Sprawiedliwości, art. 58 akapit pierwszy)
- 3. Konkurencja – Postępowanie administracyjne – Żądanie informacji – Prawo do obrony – Prawo do odmowy udzielenia odpowiedzi oznaczającej przyznanie się do naruszenia*
(rozporządzenie Rady nr 1/2003, art. 18)
- 4. Konkurencja – Grzywny – Kwota – Ustalenie – Nienależenie lub obniżenie grzywny w zamian za współpracę przedsiębiorstwa, któremu zarzucono naruszenie – Konieczność zaistnienia zachowania, które ułatwiło Komisji stwierdzenie wystąpienia naruszenia – Uprawnienia dyskrecjonalne Komisji*
(rozporządzenie Rady nr 1/2003, art. 23 ust. 2; komunikat Komisji 2002/C 45/03)
- 5. Odwołanie – Zarzuty – Błędna ocena stanu faktycznego – Niedopuszczalność – Kontrola przez Trybunał oceny okoliczności faktycznych i dowodów – Wykluczenie, z wyjątkiem przypadku ich przeinaczenia*
(art. 256 ust. 1 TFUE; statut Trybunału Sprawiedliwości, art. 58 akapit pierwszy)

6. *Konkurencja – Grzywny – Kwota – Ustalenie – Uprawnienia dyskrecjonalne Komisji – Kontrola sądowa – Nieograniczone prawo orzekania sądu Unii – Zakres*

(art. 261 TFUE, 263 TFUE; rozporządzenie Rady nr 1/2003, art. 31; komunikaty Komisji: 2002/C 45/03, 2006/C 210/02, pkt 29)

7. *Konkurencja – Postępowanie administracyjne – Postępowanie ugodowe – Wskazanie widełek grzywnien – Wycofanie się przedsiębiorstwa z postępowania ugodowego – Niezastosowanie przez Komisję wspomnianych widełek w decyzji końcowej – Dopuszczalność – Naruszenie zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań – Brak*

(rozporządzenie Rady nr 1/2003, art. 31; komunikaty Komisji: 2002/C 45/03, 2006/C 210/02, pkt 29)

8. *Odwołanie – Zarzuty – Brak określenia podnoszonego naruszenia prawa – Zarzut nieprecyzyjny – Niedopuszczalność*

[art. 256 ust. 1 akapit drugi TFUE; statut Trybunału Sprawiedliwości, art. 58 akapit pierwszy; regulamin postępowania przed Trybunałem, art. 168 § 1 lit. d)]

9. *Odwołanie – Zarzuty – Kontrola przez Trybunał oceny okoliczności faktycznych i dowodów – Wykluczenie, z wyjątkiem przypadku ich przeinaczenia – Zarzut przeinaczenia dowodów – Nieprawidłowość ustaleń faktycznych niewynikająca z akt sprawy – Niedopuszczalność*

(art. 256 ust. 1 akapit drugi TFUE; statut Trybunału Sprawiedliwości, art. 58 akapit pierwszy)

10. *Odwołanie – Zarzuty – Zwycię powtórzenie zarzutów i argumentów podniesionych przed Sądem – Niedopuszczalność – Zakwestionowanie wykładni lub zastosowania prawa Unii dokonanych przez Sąd – Dopuszczalność*

[art. 256 TFUE; statut Trybunału Sprawiedliwości, art. 58 akapit pierwszy; regulamin postępowania przed Trybunałem, art. 168 § 1 lit. d), art. 169 § 2]

11. *Postępowanie sądowe – Czas trwania postępowania przed Sądem – Rozsądny termin – Spór co do istnienia naruszenia reguł konkurencji – Niedotrzymanie rozsądnego terminu – Konsekwencje – Odpowiedzialność pozaumowna – Skład orzekający*

(art. 101 TFUE, 102 TFUE, art. 256 ust. 1 TFUE, art. 268 TFUE, art. 340 akapit drugi TFUE; Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, art. 47 akapit drugi)

12. *Postępowanie sądowe – Czas trwania postępowania przed Sądem – Rozsądny termin – Kryteria oceny*

(art. 101 TFUE, 102 TFUE, art. 256 ust. 1 TFUE, art. 268 TFUE, art. 340 akapit drugi TFUE; Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, art. 47 akapit drugi)

1. Zobacz tekst orzeczenia.

(zob. pkt 47)

2. Zobacz tekst orzeczenia.

(zob. pkt 58, 59)

3. Zobacz tekst orzeczenia.

(zob. pkt 83)

4. Zobacz tekst orzeczenia.

(zob. pkt 84–86)

5. Zobacz tekst orzeczenia.

(zob. pkt 89)

6. Co się tyczy kontroli sądowej decyzji Komisji, mocą których instytucja ta postanawia nałożyć grzywnę lub okresową karę pieniężną za naruszenie reguł konkurencji, poza kontrolą legalności przewidzianą w art. 263 TFUE, sąd Unii posiada nieograniczone prawo orzekania, które zostało uznane w art. 31 rozporządzenia nr 1/2003, zgodnie z art. 261 TFUE, i które upoważnia go do zastąpienia oceny Komisji własną oceną i w konsekwencji uchylenia, zmniejszenia lub podwyższenia nałożonej na przedsiębiorstwo grzywny lub okresowej kary pieniężnej. W tym względzie, w ramach rozstrzygnięcia kwestii prawnych w postępowaniu odwoławczym Trybunał nie może ze względów słuszności zastąpić własną oceną tej dokonanej przez Sąd orzekający w ramach nieograniczonego prawa orzekania w przedmiocie kwoty grzywien nałożonych na przedsiębiorstwa z powodu naruszenia przez nie prawa Unii. Tylko w sytuacji gdyby Trybunał uznał, że poziom sankcji jest nie tylko nieodpowiedni, ale także tak wygórowany, że wręcz nieproporcjonalny, należałoby stwierdzić, że doszło do naruszenia prawa przez Sąd ze względu na nieodpowiedni charakter kwoty grzywny.

W niniejszej sprawie skoro Sąd wprawdzie postarał się ustosunkować do wszystkich argumentów, za pomocą których wnoszące odwołanie zarzuciły Komisji, że wobec przedsiębiorstwa, które wycofało się z postępowania ugodowego, zastosowała grzywnę wyższą od górnej wartości widełek przewidzianych podczas rozmów prowadzonych w celu zawarcia ugody, i to za naruszenie o znacznie krótszym czasie trwania, to analiza taka świadczy o poszanowaniu zasady prawidłowego administrowania wymiarem sprawiedliwości i zasady przejrzystości. Dlatego nie można zarzucać Sądowi, że przeprowadził tak wyczerpującą analizę w ramach sporu, w którym po raz pierwszy miał on wypowiedzieć się na temat sytuacji, w której przedsiębiorstwo, po przystąpieniu do postępowania ugodowego, ostatecznie wycofało się z niego. Wobec tego Sąd w pełni skorzystał z przysługującego mu nieograniczonego prawa orzekania, przeprowadzając szczegółową kontrolę zarówno legalności spornej decyzji, jak i odpowiedniej wysokości grzywny ustalonej w tej decyzji.

Tak więc Sąd należycie sprawdził zasadność analizy przeprowadzonej przez Komisję w świetle wszystkich okoliczności towarzyszących przyjęciu spornej decyzji, uwzględniając zakres współpracy zapewnionej przez wnoszące odwołanie po ich wycofaniu się z postępowania ugodowego, czyli w trakcie postępowania zwyczajnego. Sąd poddał także usystematyzowanej kontroli elementy uwzględnione przez Komisję przy obliczaniu kwoty grzywny nałożonej w spornej decyzji. W szczególności szczegółowo skontrolował on sposób, w jaki sposób Komisja uwzględniła czynniki, od których zależy przyznanie lub odmowa przyznania obniżek tej grzywny na podstawie komunikatu w sprawie współpracy, lub ze względu na współpracę na podstawie pkt 29 wytycznych w sprawie metody ustalania grzywien nakładanych na mocy art. 23 ust. 2 lit. a) rozporządzenia nr 1/2003. Ponadto należy stwierdzić, że wnoszące odwołanie nie wykazały, dlaczego kwota nałożonej na nie grzywny ma być nadmierna, a w efekcie nieproporcjonalna.

(zob. pkt 104–106, 108–112)

7. Zasada ochrony uzasadnionych oczekiwań należy do zasad podstawowych Unii i każdy podmiot gospodarczy może powoływać się na nią, jeżeli dana instytucja wzbudziła jego uzasadnione oczekiwania, udzielając mu dokładnych zapewnień. Co więcej, Komisja nie może udzielić żadnego

konkretnego zapewnienia w kwestii skorzystania z jakiegokolwiek obniżki lub ze zwolnienia z grzywien na etapie postępowania poprzedzającego wydanie ostatecznej decyzji i uczestnicy kartelu nie mogą w związku z tym żywić uzasadnionych oczekiwań w tym względzie.

Po pierwsze, postępowanie ugodowe jest postępowaniem administracyjnym stanowiącym alternatywę dla postępowania zwyczajnego, odrębnym od niego i charakteryzującym się pewnymi cechami szczególnymi, takimi jak poinformowanie o prawdopodobnych widełkach grzywien. Po drugie, jeżeli dane przedsiębiorstwo nie przedstawia propozycji ugodowej, postępowanie zmierzające do wydania ostatecznej decyzji jest prowadzone na podstawie ogólnych przepisów rozporządzenia nr 773/2004 odnoszącego się do prowadzenia przez Komisję postępowań zgodnie z art. 101 TFUE i 102 TFUE a nie na podstawie przepisów regulujących postępowanie ugodowe.

Po trzecie, w wypadku postępowania zwyczajnego, w ramach którego odpowiedzialność powinna jeszcze zostać ustalona, Komisja jest jedynie związana pismem w sprawie przedstawienia zarzutów, które nie określa widełek grzywien, i jest zobowiązana do wzięcia pod uwagę nowych okoliczności, o których dowiedziała się w toku tego postępowania. W niniejszej sprawie wnoszące odwołanie wycofały się z postępowania ugodowego i dopiero po tym wycofaniu się przedstawiły, w ramach postępowania zwyczajnego, informacje umożliwiające ograniczenie czasu trwania ich uczestnictwa w zarzucanym im naruszeniu.

A zatem, wnoszące odwołanie nie mogły powoływać się na żadne uzasadnione oczekiwania co do utrzymania przekazanych im przez Komisję w trakcie postępowania ugodowego szacunków w postaci widełek prawdopodobnych grzywien, które zostały określone na podstawie czynników wziętych pod uwagę na tym etapie postępowania. Ponadto gdy wnoszące odwołanie wycofały się z postępowania ugodowego, dysponowały wszystkimi informacjami pozwalającymi im przewidzieć, iż zakwestionowanie ich uczestnictwa w kartelu w okresie przed danym rokiem będzie musiało mieć wpływ na obniżki, które mogą im zostać przyznane zarówno w ramach komunikatu w sprawie zwalniania z grzywien i zmniejszania grzywien w sprawach kartelowych, jak i na podstawie pkt 29 wytycznych w sprawie metody ustalania grzywien nakładanych na mocy art. 23 ust. 2 lit. a) rozporządzenia nr 1/2003. Sądowi nie można zatem zarzucić żadnego naruszenia zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań.

(zob. pkt 134–139)

8. Zobacz tekst orzeczenia.

(zob. pkt 140–142)

9. Zobacz tekst orzeczenia.

(zob. pkt 153)

10. Zobacz tekst orzeczenia.

(zob. pkt 154, 155, 157)

11. Zobacz tekst orzeczenia.

(zob. pkt 165, 166)

12. Żądanie naprawienia szkody spowodowanej nieprzestrzeganiem przez Sąd rozsądnego terminu do wydania orzeczenia nie może być bezpośrednio przedłożone Trybunałowi w ramach odwołania, lecz należy je złożyć do samego Sądu, ponieważ taka skarga stanowi skuteczny ku temu środek. Jednakże w przypadku gdy jest oczywiste, bez konieczności przedstawienia przez strony dodatkowego materiału

dowodowego, że Sąd dopuścił się wystarczająco istotnego naruszenia ciążącego na nim obowiązku wydania orzeczenia w rozsądnym terminie – Trybunał może dokonać takiego stwierdzenia. Tak więc w ramach odwołania Trybunał może stwierdzić naruszenie prawa do sprawiedliwego procesu, które zostało zagwarantowane w art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych Unii Europejskiej, ze względu na przewlekłość postępowania przed Sądem.

Odnosnie do kryteriów pozwalających na dokonanie oceny, czy Sąd przestrzegał zasady rozsądnego terminu, rozsądny charakter terminu do wydania orzeczenia winien być oceniany na podstawie okoliczności właściwych dla każdej sprawy, takich jak złożoność sporu i zachowanie stron. W tym względzie wykaz właściwych kryteriów nie jest wyczerpujący i ocena kwestii rozsądnego charakteru rzeczonego terminu nie wymaga systematycznej analizy okoliczności sprawy pod kątem każdego z nich, jeżeli czas trwania postępowania wydaje się uzasadniony w świetle jednego z tych kryteriów. Tak więc można przyjąć, że złożoność sprawy lub opieszale zachowanie skarżącego mogą usprawiedliwiać zbyt długi *prima facie* termin.

(zob. pkt 165, 167–169)